

teatrul de amatori

BRIGADA ARTISTICĂ DE AGITAȚIE, OGLINDĂ A CONȘTIINȚEI SOCIALE

Considerate elemente ale „noului” în mișcarea artistică de amatori, brigăzile artistice de agitație au apărut într-adevăr în condițiile luptei pentru construirea socialismului la noi în țară, dar rădăcinile lor sînt înfipse adînc în trecutul de luptă al clasei muncitoare, ca și în tradiția artei noastre populare. Cei care își cîntă astăzi frunțașii, ori își critică tovarășii neridicați încă la conștiința socialistă, au în ascendența lor directă pe făuritorii anonimi de balade și doine, pe cei care, în trecut, la șezătoriile din sate, își spuneau în vers aleanul și făceau haz de năravurile stăpînirilor, și tot printre „părinți” trebuie considerați și comuniștii, care în condițiile ilegalității, ale lagărelor și închisorilor, organizau programe artistice denumite, pe atunci, „Oglinzile strimbe”, programe în care faptul cotidian, mentalitatea unora dintre tovarăși, un gest semnificativ sau o atitudine demnă a fi dată de exemplu erau transpuse în cîntec, în cuplete, în scenete, și interpretate în fața colectivului, pentru ca să-l educe, pentru ca să-l înțarească.

Transformarea omului, ridicarea lui la un nivel înalt de conștiință — iată cel dintîi țel al brigăzilor artistice de agitație.

Nu este posibil, colindînd țara-n lung și-n lat, intrînd în fabrici și în școli, vizitînd gospodăriile agricole colective și S.M.T.-uri, asistînd la programele interpretate de brigăzile lor de agitație, să nu ai în față o imagine limpede, sugestivă, a felului de a gîndi și de a munci al oamenilor de acolo. Nu este posibil, după ce ai asistat la un asemenea program, să nu înțelegi unde predomină „noul” și unde își mai așterne mantia cenușie „vechiul”. E cu neputință să nu înțelegi rolul însemnat pe care aceste formații artistice îl joacă în viața oamenilor noi, să nu recunoști prestigiul pe care și l-au cucerit.

Acum cînd țara își sărbătorește pentru a 15-a oară Eliberarea, brigăzile artistice de agitație își dau raportul de activitate, prezentîndu-se în cel de al V-lea concurs, în număr mai mare ca niciodată, cu programe mai bogate, mai legate de viață, mai realizate din punct de vedere artistic. Dar

aceste brigăzi nu se înfățișează la marea sărbătoare numai participînd la concurs. Ele răspund cu promptitudine, și cînd e vorba de crearea unui curent de opinie în favoarea economiilor într-o fabrică, și cînd se pune problema deplinei colectivizări a unui sat, și cînd se cere ca producția să fie de calitate.

*...Cînd pui orzul ca să fiarbă,
Cînd îl storci în linul mare,
Cînd l-aștepți la fermentare,
Sau la pivniță să vie
Ca să-l tragi la sticlărie,
Să te gîndești doar la ce-ți spun:
Mai mult, mai ieftin și mai bun!*

cîntă unul din membrii brigăzii artistice de agitație a Fabricii de bere „Rahova”. Iar colectivul de muncitori se întrece să răspundă într-adevăr cu o producție bogată, de calitate și ieftină.

Iar cînd o tinăra din brigada artistică de agitație, ținînd în mîini un glob mic aurit, îi cîntă, cu o voce caldă de soprană, că el este „stropul de oțel”, inima Uzinelor „23 August”, și că din el făuresc muncitorii mașini și unelte, imaginea artistică emoționează, iar lirismul cîntecului creează o legătură strînsă, directă, cu realitatea.

Nici marile evenimente ale lumii nu sînt ocolite de interpretii acestor brigăzi. Un exemplu concludent îl constituie „Interviul cu luna”, inclus în programul brigăzii artistice a Fabricii „Kirov” din București. Un ziarist, stînd de vorbă cu luna, află părerea ei despre lansarea sputnicului. Surpriza lunii, teama că va fi detronată din universul poezilor, o ușoară... gelozie sînt repede înlocuite cu admirația pentru forța creatoare a omului, pentru biruința gîndirii lui.

Exemple am putea înșira, fără număr. Și este sigur că multe din ele s-ar bucura de apreciere. Dar nu aceasta ne-am propus acum, ci o discuție a modului în care brigăzile artistice de agitație reprezintă nivelul la care a ajuns conștiința oamenilor muncii.

Dacă, de pildă, brigada artistică de agitație a Uzinei „7 Noiembrie” critică în programele sale o multitudine de lipsuri sesizate în cursul procesului de producție, ea nu uită că poziția de pe care trebuie făcută această critică este aceea de îndreptare a răului, de sprijinire a celor ce nu văd încă limpede, și nu de negare, de defăimare. Ūmorul pozitiv, lauda celor frunțași, reliefaarea faptului că drumul nostru este sigur bun, pentru că

sintem conduși de partid, apar cu evidență. Și versurile, armonios cizelate, ale cîntecului o exprimă sugestiv :

*De ce pe culmi urcăm mereu mai sus
Și-un vis devine azi, adevărat ?
Noi știm de ce, căci azi în țara mea
Omu-i stăpîn pe munca lui,
Se bucură în liniște de ea
Și totul datorăm partidului !*

La fel de sugestive sînt și scenetele în care, după ce sînt criticiți locatarii unui nou bloc muncitoresc că ferestrele sînt murdare, se arată că acum, după ce am avut posibilitatea să construim un asemenea bloc, rolul nostru e să educăm oamenii care locuiesc în el. Iar cînd un trecător ride de tolba poștaşului, fiindcă e ruptă, un altul îi replică : „Aduce atîtea ziare abonajilor muncitori, încît e firesc să nu dureze prea mult”. Și iată cum „noul” intră în haină de sărbătoare în programele brigăzilor artistice de agitație, iată cum ele își încarcă din ce în ce bagajul de frumusețea simplă, dar măreață, a construirii vieții socialiste.

Dacă am face o comparație între brigada artistică de agitație și gazeța de perete a unei întreprinderi ori a unei gospodării agricole colective, am găsi nenumărate asemănări. Inserarea faptului cotidian semnificativ, operativitatea, actualitatea sînt trăsături comune. Și iarăși comun este faptul că, și una și cealaltă, sînt scrise chiar de cei care trăiesc viața colectivului respectiv. Există însă o diferență. Un articol la gazeta de perete cere mai puțină inventivitate artistică, e mai puțin complex în genurile abordate, nu trebuie interpretat pe o scenă, sau acompaniat de muzică.

Unui program de brigadă artistică de agitație i se cer însă toate acestea, și mai mult, i se cere să fie cit mai sugestiv, dar cit mai concentrat, cit mai plastic, dar cit mai lipsit de accesorii (decor, costum, recuzită), tocmai pentru a-și îndeplini sarcina de operativitate și mobilizare. Deci, este necesar ca el să fie scris de oameni talentați, plini de umor, cu multă imaginație. Și mi se pare indicat să arăt aici că, pentru a realiza aceasta, cînaclul literar din Hunedoara a repartizat pe cei mai talentați membri ai săi pe lingă cele 20 de brigăzi artistice ale marelui combinat siderurgic. Aceștia nu scriu textele, dar lucrează împreună cu cei care le scriu (și care cunosc în amănunțime problemele la zi ale secțiilor unde muncesc), pentru a face să sporească, în măsura necesară, nivelul artistic al programelor.

În felul acesta se realizează o strînsă legătură între cînaclu și brigăzi, colectivele de creație învăță înocetul cu înocetul meșteșugul

scrisului, iar membrii cînaclului fac o folositoare ucenicie scriitoricească.

Asemenea întîmplări nu sînt rare. Se pot întîlni și în alte colțuri de țară, cu toate că fenomenul, care ar trebui generalizat, se află de abia într-o primă etapă.

Și mă gîndesc cit de important ar fi ca un asemenea ajutor să se îndrepte, în mod cit mai substanțial, către brigăzile artistice de agitație de la țară, unde folosul lor ar fi nespun de mare. Mi-aduc aminte de brigada artistică de la Dragodănești (Ploesti), care a prezentat la cel de al IV-lea concurs o nuntă, cu toate obiceiurile specifice regiunii. Nunta se termina cu intrarea tinerilor căsătorii în întovărășirea zootehnică. Întreg spectacolul era bazat pe lolclor local, dar transpus, pentru nevoile brigăzii, în mod atit de artistic, încît a cucerit aplauzele tuturor juriilor, de la comună pînă la faza pe țară. Dar colectivul de creație n-a fost lăsat atunci singur, ci tovarășii de la secția de învățămînt și cultură a Sfatului popular regional, înțelegînd încă de la faza comunală că se află în fața unei realizări de seamă, au trimis specialiști care să lucreze împreună cu brigada și să pună și mai mult în relief calitățile.

Asemenea sprijin se vedește util mai întotdeauna. Creatorii sînt indemnati să se inspire, fie direct din lolclor, fie din opera clasicilor noștri, întotdeauna din realitate.

Dar legătura nemijlocită cu viața și permanenta muncă pe tărîm artistic a creatorilor din colectivele de creație ale brigăzilor au făcut să crească și nivelul măiestriei artistice a acestora, au făcut să aflăm realizări emoționante, pe teme majore.

Iată, de pildă, versurile :

*Hei, plăcuță mică lucitoare,
Drag îmi e să stau să te privesc,
Parcă a picat un strop din soare
Poleind tractorul rominesc.
„Fabricat în R.P.R.”
Spune clar plăcuța-asa,
Ca să știe toată lumea
Că-i făcut în țara mea.*

Un muncitor de la Uzinele „23 August” și-a cîntat mîndria prin aceste versuri. Cîțiva interpreți au cîntat cîntecul. O uzină întregă i-a aplaudat și s-a simțit solidar mîndră cu poetul. Pentru că realitatea aparține, ideopotrivă, tuturor. Și emoția, la fel.

Risul cu care se desparte omul de azi de cel de ieri, emoția și mîndria pentru realizările de azi, năzuințele pentru viitor, iată bogăția de sentimente cu care operează brigăzile artistice de agitație. Și pe măsura contribuției lor artistice, oglinda lor va reflecta o conștiință tot mai înaltă, un om mai nou, o viață mai fericită.

Liana Maxy